

Riksdagen

Uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2015/16:42

Onsdagen den 4 maj

§ 1 Utrikes frågor – handel

Närings- och innovationsminister Mikael Damberg

Åtterrappport från möte i Europeiska unionens råd för utrikes frågor
– handel den 15 december 2015

Åtterrappport från möte i Europeiska unionens råd för utrikes frågor
– handel den 19 december 2015

Åtterrappport från informellt ministermöte den 2 februari 2016

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för
utrikes frågor – handel den 13 maj 2016

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Jag hälsar närings- och innovationsminister Mikael Damberg med medarbetare välkomna till EU-nämnden.

Finns det något att återrapportera muntligt från mötena den 15 december 2015 och den 19 december 2015 eller från det informella mötet den 2 februari utöver det vi har fått skriftligt?

Anf. 2 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S):

Ordförande! Jag ska rapportera lite kort från både den 15 december och den 19 december.

De senaste rådsmötena för handelsministrar ägde rum i Nairobi i samband med WTO:s ministermöte. Jag kommer att kortfattat beskriva vad som behandlades på dagordningen vid respektive möte.

Ett möte ägde rum den 15 december 2015 då rådsslutsatserna inför ministermötet WTO MC10 antogs. Kommissionen lämnade på plats en redogörelse för det komplicerade förhandlingsläget. Medlemsländerna uttryckte stöd för kommissionens handlingslinje att agera för ett balanseerat resultat.

Situationen inom stålsektorn diskuterades på begäran av ett medlemsland. Flera medlemsländer uppmanade kommissionen att agera kraftfullt. Kommissionen svarade att man var väl medveten om läget, använde sig av alla handelsinstrument och skulle återkomma till frågan.

Ytterligare ett rådsmöte ägde rum den 19 december 2015, i slutet av WTO:s ministerkonferens. Syftet var att rådet skulle anta slutresultatet av förhandlingarna. Mötet hade inte kворum, varför det formella beslutet att anta resultatet från Nairobi hänsköts till en 1A-punkt till möte i januari.

Under mötet i Nairobi blockerade ett EU-land uppgörelsen, men efter några timmars överläggningar kunde EU acceptera uppgörelsen efter att medlemslandet erhållit ny instruktion från huvudstaden.

Kommissionen redogjorde för förhandlingsresultatet i WTO-förhandlingarna, som hade tre viktiga element. Ett var en ministerdeklaration som innehöll skrivningar om post-Nairobi-agendan och öppnade för att förhandla nya frågor.

Gällande jordbruk var det ett paket som omfattar exportstöd, där det blir en omgående eliminering av exportbidrag för utvecklade länder, med en kortare utfasningsperiod för mejeriprodukter, bearbetade livsmedel och griskött för Norge, Kanada och Schweiz samt längre utfasningsperioder för samtliga bidrag för utvecklingsländer.

Det var också ett utökat avtal om tullfrihet för informationsteknologi-produkter. Avtalet innebar tullfrihet på 201 produkter, vars värde står för ungefär 10 procent av världshandeln.

Det hade även blivit ett paket för de minst utvecklade länderna, vilket har varit ett av EU:s mål. I paketet ingick preferentiella ursprungsregler och en förlängning av undantaget för tjänstehandel. Utvecklade länder och utvecklingsländer som kan ska erbjudas tull- och kvotfritt tillträde för bomull.

Anf. 3 ORDFÖRANDEN:

Då har vi dessutom fått lite bakgrund till nästa dagordningspunkt. Vi går vidare till dagordningspunkt 4, WTO: efter Nairobi.

Anf. 4 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S):

Det är en diskussionspunkt om förhandlingsläget i WTO efter WTO:s tionde ministermöte i Nairobi. Senast riksdagen blev informerad om WTO var inför mötet i FAC den 27 november 2015. Riksdagen har elektroniskt fått ta del av rapporten från ministermötet.

Det mest betydelsefulla resultatet vid ministermötet i Nairobi var överenskommelsen om utfasning av exportbidrag och det uppdaterade informationsteknologiavtalet, ITA II, som sänker tullarna på ett antal informationsteknologiprodukter.

Ministerdeklarationen som antogs i Nairobi har möjliggjort för medlemsländerna i WTO att diskutera nya frågor. De är inte låsta till det ursprungliga mandatet från Doha.

Rådet ska diskutera vilka frågor som EU ska prioritera för post-Nairobi-agendan inför WTO. Dessa ska presenteras i samband med OECD:s ministermöte den 1 juni.

Kommissionen har cirkulerat sitt utkast till strategidokument. Det tar upp ett antal frågor där internstöd på jordbruksområdet, e-handel och investeringar nämns som de tre viktigaste.

Regeringen avser vid rådsmötet att uttala stöd för WTO och för kommissionens ansats och att redogöra för svenska prioriteringar i post-Nairobi-arbetet.

Regeringen anser att internstöd inom jordbruk, e-handel, subventioner inklusive fiskesubventioner och ökade möjligheter för utvecklingsländer att integreras i världshandeln är särskilt viktiga frågor för post-Nairobi-agendan.

Anf. 5 EMMA WALLRUP (V):

Det här har framförts i näringsutskottet, men jag vill även här framföra att Vänsterpartiet vill göra ett medskick om att vi inte vill se ett avslutande av TISA-avtalet och miljövaruavtalet EGA. Vi har en annan linje i denna fråga. Men det är bara ett medskick eftersom det en informationspunkt.

Anf. 6 ORDFÖRANDEN:

Formellt är det en diskussionspunkt, men vi tackar för det.

Jag finner att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 5, Förhandlingarna mellan USA och EU om TTIP.

Anf. 7 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S):

Ordförande! Vid FAC-handel den 13 maj står TTIP som en informations- och diskussionspunkt. Senast riksdagen blev informerad om TTIP var inför mötet i FAC den 27 november 2015.

Förhandlingarna går in i en viktig fas under den nuvarande amerikanska administrationens sista år. Förhandlingstakten har höjts under det senaste halvåret, och parterna har gjort framsteg.

En trettonde förhandlingsrunda hölls i New York den 25–29 april. Samtal mellan parterna pågår nästan dagligen, och ett mål i närtid är att försöka lösa ut de 3 procent som återstår i parternas tullbud för att uppnå målsättningen om full tulleeliminering.

President Obama besökte Tyskland i föregående vecka där han mötte förbundskansler Merkel, premiärministrarna Cameron och Renzi och president Hollande. Samstämmighet rådde om viljan att avsluta förhandlingarna om ett ambitiöst TTIP under 2016.

Inför sommaren har man som mål att nå en så hög grad av samstämmighet som möjligt kring alla förhandlingskapitel – detta för att kunna möjliggöra en slutförhandlingsfas där de verkliga knäckfrågorna kan behandlas.

Regeringen välkomnar att parterna verkar för ett avslut under 2016 och är fortsatt tydlig i sin målsättning att nå ett så ambitiöst resultat som möjligt för att stödja tillväxt och sysselsättning samtidigt som möjligheten att upprätthålla och förstärka skyddet för bland annat miljö, människors och djurs hälsa samt arbetstagare bibehålls.

Regeringen för en aktiv och bred dialog med fack, näringsliv och andra intressenter från det civila samhället om TTIP. Öppenhet är centralt för att förhandlingarna ska kunna avslutas med gott resultat.

Den breda samsyn vi har i Sverige kring värdet av frihandel har väckt uppmärksamhet. Den svenska modellen, där fack och näringsliv samverkar och når konsensus, bidrar till vår konkurrenskraft och vår öppenhet.

Den 31 maj arrangerar regeringen i samarbete med fack och näringsliv en dialog om TTIP. Representanter för fack, näringsliv och civilsamhälle från ett antal europeiska länder samt USA är inbjudna. Medverkar gör även kommissionär Cecilia Malmström och United States Trade Representative Michael Froman.

Regering, fack och näringsliv gör detta tillsammans vid en viktig tidpunkt i förhandlingarna för att bidra till vår gemensamma ambition om ett avtal som kommer att bidra till jobb och tillväxt i Sverige.

Handelsrelationernas betydelse sträcker sig även bortom de rent ekonomiska fördelarna. Handel främjar ett ömsesidigt samarbete, och TTIP liksom andra omfattande handelsavtal blir därmed en viktig del av utrikespolitiken i vid bemärkelse. De senaste årens utveckling i vårt närområde har åter satt den transatlantiska intressegemenskapen i centrum för europeisk säkerhet. TTIP bidrar till att stärka den transatlantiska länken.

TTIP bidrar även till att adressera bredare frågeställningar. Som jag tidigare har informerat om driver Sverige ett stärkt samarbete för att minska antibiotikaanvändningen i djurproduktion i syfte att bekämpa antibiotikaresistens. Frågan är fortsatt föremål för förhandling. Genom ett ökat samarbete mellan USA och EU för att minska onödig användning av antibiotika i djurproduktion är förhoppningen att antibiotikaresistensen kan motverkas och att mer långsiktiga lösningar kan hittas såväl regionalt som globalt. Gränsöverskridande frågor förutsätter gränsöverskridande lösningar.

Kommissionens förslag avseende ett reformerat investeringsskydd och en förändrad tvistlösningsmekanism har mottagits väl av Europaparlamentet och medlemsstaterna och ligger i linje med regeringens positioner. Kommissionens förslag utgör en god grund för förhandlingarna på området med USA, och möjliggjorde att dessa kunde återupptas vid förhandlingsrundan i februari i år.

Anf. 8 ORDFÖRANDEN:

Innan vi börjar diskussionen vill jag påminna om ett mejl som vi fick från regeringen för ungefär två veckor sedan. Man har iordningställt ett läsrum på Regeringskansliet där vi kan ta del av lite mer känsliga TTIP-handlingar. Ni kan anmäla intresse att gå dit och läsa. Jag har invigt detta rum. Även på näringsutskottet finns dokument tillgängliga som de som vill grota ned sig i bilagor och detaljer kan be om från sekretariatet.

Anf. 9 EMMA WALLRUP (V):

Jag vill hänvisa till vår tidigare avvikande mening eftersom Vänsterpartiet har en annan inriktning i detta ärende.

Jag vill även ställa en fråga om de läckta dokumenten om kemikalier. Kan näringsministern kommentera hur regeringen ser på det?

Anf. 10 HANS ROTHENBERG (M):

Ordförande! Jag tackar ministern för föredragningen.

Jag instämmer i hur viktigt det är att TTIP kommer på plats. Det slumpar sig så att strax före detta möte diskuterade några av oss ledamöter i näringsutskottet dessa frågor med representanter från amerikanska kongressen. De är också angelägna om att detta ska komma till skott. Problemet är att man har till augusti september på sig, för sedan går det in i ett viloläge i samband med presidentvalet.

Jag önskar all lycka till när det gäller att driva på frågan för ett snabbt avgörande.

Vid diskussionen kom också tvistlösningsmekanismen upp. Där visade man sig vara betydligt mer skeptisk. Denna grupp var kanske inte helt representativ för hela kongressen, men detta ger mig anledning att återerindra om den avvikande mening som Moderaterna anmälde i EU-

Anf. 11 PAVEL GAMOV (SD):

Herr ordförande! Jag tackar statsrådet för föredragningen.

Även Sverigedemokraterna står fast vid den avvikande mening som vi anmälde i EU-nämnden den 20 november 2015 och i näringsutskottet samma vecka. Det gäller framför allt frågan om ISDS och den Naftamodell som är på tapeten. Vi har en helt annan uppfattning än det som verkar vara allennärådande i dessa diskussioner.

Anf. 12 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning och att det finns oliklydande avvikande meningar anmälda från Moderaterna, Vänsterpartiet och Sverigedemokraterna i enlighet med novemberprotokollet.

Vi går vidare till dagordningspunkt 6.

Anf. 13 EMMA WALLRUP (V):

Jag hade en fråga om kemikaliedokumenterna.

Anf. 14 ORDFÖRANDEN:

Ja, förlåt! Näringsministern får en chans att svara på frågan om de läckta dokumenterna från Greenpeace om kemikalier.

Anf. 15 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S):

Jag vet inte exakt vad som efterfrågas i kemikaliediskussionen. Men rent generellt kan man säga att i de läckta dokumenterna och de påstådda konsoliderade förhandlingstexterna som har cirkulerat i medierna beskriver parterna sina förhandlingspositioner. Jag vill vara tydligt med det. Det är inte så att det är resultatet av förhandlingarna. De dokument som har läckts är inte heller hela dokumentet om TTIP. Det finns alltså ganska många områden som inte har läckts på det sättet och påstås finnas i medierna.

Man ska vara lite försiktig med att dra slutsatser av vad som inte finns i texterna, för dessa texter kan finnas på ett annat ställe än just där.

Cecilia Malmström har kommenterat detta och varit tydlig med att vi utgår från det förhandlingsmandat som EU har gett och som medlemsstaterna har ställt sig bakom. Det har inte redovisats några nya positioner från Europa.

Vi vet att USA har en del positioner som inte är exakt desamma som de svenska och europeiska. Men det är en del av en förhandling, och det är exakt detta momentum vi är på väg in i.

Vi har inte ändrat vår position i kemikaliefrågorna. Under regleringskapitlet förhandlas vissa frågor om samarbete i kemikaliefrågor. Kemikaliepolitiken är dock inte uppe till förhandling. EU och USA strävar inte efter att ha en och samma kemikaliepolitik.

Anf. 16 ORDFÖRANDEN:

Då går vi vidare till dagordningspunkt 6, Meddelandet om stål. Det hade vi uppe i februari.

Anf. 17 Närings- och innovationsminister MIKAEL
DAMBERG (S):

Ordförande! Frågan är en diskussionspunkt med syfte att behandla de handelspolitiska aspekterna av kommissionens meddelande om stål. Regeringen vill försäkra sig om att diskussionen inte leder till ytterligare handelshinder för stål. Sverige handlar mycket med stål. Vi har både stor export och stor import av stål, och det är därför inte i Sveriges intresse att den svåra situationen för stålproducenter världen över leder till ett handelskrig mellan EU och våra handelspartner.

Samtidigt är det viktigt att göra något åt grundorsaken till de låga stålpriserna, nämligen den globala överkapaciteten. Regeringen vill därför uppmana EU-kommissionen att fortsätta diskutera med våra handelspartner om hur man kan minska överkapaciteten på stål, bland annat genom att diskutera hur man minskar subventioner och stöd till statligt ägda stålföretag i andra länder.

Regeringen kommer även att poängtera vikten av att EU agerar trovärdigt i diskussionen om stål och att vi följer WTO:s regelverk även gentemot Kina.

I kommissionens stålmeddelande görs kopplingar till frågan om så kallad marknadsekonomisk status för Kina. Jag tog upp MES-frågan, som den kallas, med EU-nämnden inför KKR i höstas. Trots namnet har frågan inte att göra med om Kina är en marknadsekonomi eller inte utan är en teknisk fråga om hur EU räknar ut så kallade antidumpingstullar, en form av skyddstullar, mot Kina.

När Kina gick med i WTO 2001 fick EU ett tidsbegränsat undantag som innebär att EU kan ta ut extra höga tullar. Detta undantag upphör i december i år. Regeringen stöder kommissionens arbete med att genomföra WTO-reglerna om antidumpingstullar. Samtidigt kommer kommissionen att föreslå åtgärder för att mildra effekterna av den regelförändring som måste göras, vilket regeringen stöder.

Kommissionen tar också i sitt stålmeddelande upp sitt gamla förslag om en så kallad modernisering av EU:s skyddsåtgärder. Regeringen kommer att fortsätta att motsätta sig de delar av förslaget som går i en protektionistisk riktning. En konsekvens av kommissionens meddelande om stål är att EU från och med maj 2016 kommer att återinföra importlicenskrav för import av järn- och stålprodukter från samtliga länder utanför EU under en period av fyra år.

EU har inte haft importlicenskrav för dessa produkter sedan den 1 januari 2013. Kommerskollegium är en statlig myndighet för utfärdande av importlicenser och beräknar att man kommer att utfärda ca 1 500 licenser per år. Licenskravet kommer tyvärr att innebära ökade kostnader och administration för våra importerande företag och berörda myndigheter. Regeringen har motsatt sig att återinföra detta licenskrav för vissa stålprodukter, men det är kommissionen som beslutar om denna typ av åtgärd.

Anf. 18 EMMA WALLRUP (V):

Vänsterpartiet vill gärna göra ett medskick om att vi ska värna och stödja energieffektiv stålindustri med mindre klimatutsläpp. Vi är lite oroliga för att det här strategiska arbetet kommer att innebära att EU lägger fel fokus och inte ha med det perspektivet. Därför vill vi ha ett medskick om att regeringen gärna får trycka på i den riktningen.

Anf. 19 HANS ROTHENBERG (M):

Medskicket härifrån blir att stå fast vid denna linje. Det är uppenbart så att Kina håller på att försöka sätta in en kil mellan världens många olika ekonomiska makter, och därför vore det kanske bra om även EU samverkade med andra länder och andra aktörer i världen just för att kunna bjuda det här motståndet. Det är viktigt att det inte blir några protektionistiska avarter av det hela.

Anf. 20 EMMA WALLRUP (V):

Vi hade ett medskick till. Egentligen är det en ståndpunkt som vi vill införa, och vi vill se om regeringen kan ta med sig den.

Det är att det ska finnas krav på att man ska ha rätt till fri facklig organisering i det här avtalet, och det har vi tidigare också tagit upp i avtalen med Kina. Vänsterpartiet tycker att det är oerhört viktigt att detta finns med i avtalet.

Anf. 21 Närings- och innovationsminister MIKAEL

DAMBERG (S):

Vi försöker att reda ut den sista frågan, ordförande, men jag tror inte att vi har något sådant. Just i det här meddelandet om stål som vi talar om nu finns inte den typen av frågor med. Det här är handelspolitiska implikationer av stålkrisen.

Jag är alltså inte säker på att det finns just här, men det är klart att Sverige i alla sammanhang i övrigt brukar lyfta fram frågan om vikten av facklig organisering och ILO:s kärnkonventioner till exempel. Men det är inte inom ramen för det här dokumentet.

När det gäller medskicket om energieffektivisering i stålindustrin kan man väl säga att vi har talat om miljöaspekten och energieffekterna i andra sammanhang. Det vi ska diskutera i det här meddelandet från kommissionen är de handelspolitiska dimensionerna av detta, så det kommer inte upp i vår diskussion. Men det kommer säkert att komma upp i andra diskussioner kopplat till stålfrågan. En av utmaningarna för Europas stålindustri är ju att fortsätta vara konkurrenskraftig och utvecklas i rätt riktning. Just på det här mötet kommer dock inte den frågan att vara uppe till diskussion, för det är de handelspolitiska aspekterna som diskuteras.

Sedan var det ett medskick från Moderaterna om vikten av att inte gå i en protektionistisk riktning och att samarbeta med andra länder. Sverige har också lyft fram frågan om ett ökat samarbete för att minska överproduktionen men också för att fundera på hur vi kan få statligt ägda stålföretag att inte subventioneras och därmed påverka världsmarknaden.

Anf. 22 EMMA WALLRUP (V):

Vänsterpartiet har en ganska tydlig Kinapolitik där vi i varje samtal med Kina vill driva just rätten till bland annat facklig organisering. Därför vill jag anmäla en avvikande mening där vi har ett tydligt ställningstagande i den frågan här.

Anf. 23 ORDFÖRANDEN:

Just det. Men det är inte något slags krav på nivåer på importtariffer eller annat med just sådana kopplingar, utan det är ett generellt krav? Är det så jag ska tolka det?

Anf. 24 EMMA WALLRUP (V):

Ja, det är det. Precis.

Anf. 25 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S):

Jag noterar detta. Man ska bara veta om att vi inte talar om ett avtal med Kina, utan det här är EU-kommissionens meddelande om stål. Det här mötet kommer alltså att handla om de handelspolitiska aspekterna av det, bara så att vi vet.

Anf. 26 ORDFÖRANDEN:

Det var därför jag ställde min förtydligande fråga om man ville koppla det till tariffernas nivå.

Anf. 27 PAVEL GAMOV (SD):

Herr ordförande! Från Sverigedemokraternas sida stöder vi regeringens linje här och välkomnar att regeringen motsätter sig förslaget. Vi hade ju den här frågan uppe den 6 november 2015 här i nämnden när vi diskuterade inte minst de brittiska subventionerna till stålindustrin. Från vårt parti ställer vi oss bakom regeringens ståndpunkt i det här fallet.

Anf. 28 ORDFÖRANDEN:

Det gör även EU-nämnden, för det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning, med en avvikande mening anmäld från Vänsterpartiet.

Vi går vidare till dagordningspunkt 7, CETA.

Anf. 29 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S):

Vid FAC – handel den 13 maj står frihandelsavtalet mellan EU och Kanada, Comprehensive Economic and Trade Agreement, även känt som CETA, som informations- och diskussionspunkt.

Senast riksdagen blev informerad om CETA var i samband med FAC-mötet den 8 maj 2014. Förhandlingarna om CETA avslutades i september 2014 och har sedan genomgått juridisk granskning. Inom ramen för den juridiska granskningen av det färdigförhandlade avtalet fortsatte samtalen om de reformer EU utvecklat inom ramen för TTIP om investeringsskydd och en förändrad tvistlösningsmekanism. Kanada var

under processen mycket lyhört till EU:s förslag, och en överenskommelse om sluttext nåddes mellan parterna den 29 februari 2016.

De överenskomna textändringarna i investeringsdelen ligger i linje med EU:s moderniseringsförslag i TTIP-förhandlingarna och regeringens positioner. Regeringen vill se ett väl avgränsat investeringsskydd och en reformerad tvistlösningsmekanism i alla EU:s handels- och investeringsavtal. Textförändringarna, som har mottagits väl av medlemsstaterna och Europaparlamentet, bygger vidare på de redan införda reformerna i CETA för att avgränsa investeringsskyddsprinciperna och reformera tvistlösningsmekanismen.

I linje med EU:s förslag i TTIP inkluderar CETA en artikel som bekräftar staters rätt att lagstifta och förtydligar att en investerare inte kan förvänta sig att lagstiftning förblir oförändrad. Ett moderniserat system för tvistlösning ska ingå i form av en investeringstribunal och en överprövningsinstans för ökad legitimitet, rättssäkerhet och förutsägbarhet. Domarna ska utses för längre tidsperioder utan inblandning av de tvistande parterna och ska uppfylla höga kvalitetskrav och följa stärkta etiska regler. Det finns också regler som underlättar för små och medelstora företag att använda mekanismen.

Avtalet är det mest ambitiösa, moderna och omfattande som endera av parterna någonsin har slutit. Avtalet kommer således att bli ett viktigt instrument för att stimulera parternas handelsutbyte och ekonomierna i stort.

Kommissionen väntas under sommaren föreslå för rådet förslag till undertecknande och provisorisk tillämpning. Regeringen välkomnar kommissionens kommande förslag om provisorisk tillämpning.

Anf. 30 EMMA WALLRUP (V):

Här talar man om att det ska vara ett blandat avtal, där just parlamenten ska kunna rösta om innehållet i avtalen. Vi tycker att det är väldigt bra att regeringen är tydlig med att det är den ståndpunkten som man har.

Vi skulle dock gärna vilja att det också i texten fanns med en tydlighet när det gäller regeringens ståndpunkt om att man vill se ett blandat avtal. Om det finns möjlighet till detta vore vi väldigt glada.

Anf. 31 ORDFÖRANDEN:

Jag vill påminna om att som sägs muntligt är lika tungt som det skriftliga i EU-nämnden.

Anf. 32 Närings- och innovationsminister MIKAEL

DAMBERG (S):

Redan i samband med FAC den 8 maj 2014 framförde vi åsikten att avtalet är av blandad karaktär, och regeringen, tillsammans med många andra medlemsstater, delar fortsatt den bedömningen. Det är vår linje.

Anf. 33 ORDFÖRANDEN:

Om det var den 8 maj 2014 var det kanske en annan regering. Men ändå – det är framfört i alla fall.

Då är det klart?

Anf. 34 EMMA WALLRUP (V):

Ja, om det är regeringens linje. Det finns också i vårt protokoll härifrån i dag att vi har talat om det.

Anf. 35 ORDFÖRANDEN:

Det kommer absolut att synas.

Då finner jag att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Jag undrar om det finns någon övrig fråga som planeras att tas upp. Inte det. Tack så mycket – jag önskar trevlig helg och lycka till på mötet!

Anf. 36 Närings- och innovationsminister MIKAEL

DAMBERG (S):

Ordförande! Jag vill bara notera att återrapporteringen från februari-mötet inte gjordes. Jag vet inte om ni känner att det var okej?

Anf. 37 ORDFÖRANDEN:

Jag frågade om någon här ville ha någon mer information angående återrapporteringen, och det var ingen som lyfte frågan då. Det är säkert så att nämnden är nöjd. Vi tackar för det!

§ 2 Utrikes frågor – utveckling**Statsrådet Isabella Lövin****Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för utrikes frågor – utveckling den 26 oktober 2015****Återrapport från informellt ministermöte den 2 februari 2016****Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för utrikes frågor – utveckling den 12 maj 2016**

Anf. 38 ORDFÖRANDEN:

Vi välkomnar biståndsmminister Lövin hit till EU-nämnden. Vi är nu inne på utrikesfrågor – utvecklingsfrågorna. Jag inleder med att fråga om det finns någon muntlig återrapport från den 26 oktober 2015 eller från det informella mötet den 2 februari utöver det vi redan har fått skriftligt.

Anf. 39 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP):

Utskottet har fått ta del av den skriftliga informationen från den 26 oktober. Jag har ingenting att tillägga, om det inte finns några frågor.

Anf. 40 ORDFÖRANDEN:

Har vi några frågor på återrapporteringen? Jag finner inte att så är fallet.

Innan vi går in på dagordningen vill jag berätta för nya medlemmar att det finns dokument här i den röda mappen, men den ska alltså ligga kvar på bordet efter mötet – så att alla känner till denna regel.

Vi går vidare till dagordningspunkt 4, Översyn av det europeiska samförståndet om utveckling mot bakgrund av 2030-agendan.

Anf. 41 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP):

Herr ordförande! Tack för att vi får komma hit och berätta om FAC – utveckling den 12 maj!

Det är alltså sex dagordningspunkter för diskussion: revideringen av EU:s biståndspolicy i ljuset av den nya globala Agenda 2030: handel, privata sektorn och hållbar utveckling, Afghanistan, gemensam programmering, migration och utveckling samt den kommande World Humanitarian Summit. Under övriga frågor har också Belgien bett om en uppdatering av kommissionen och EEAS om hur institutionerna jobbar med digitalisering och utveckling.

Utöver detta kommer det även att vara en informell arbetslunch tillsammans med Afghanistans finansminister Hakimi som kommer att berätta om Afghanistans utvecklingsplan.

Den första dagordningspunkten för FAC är en första orienterande diskussion om en revidering av EU:s utvecklingspolicy. Den nuvarande antogs 2005 och heter EU Consensus on Development. Där kommer man att behöva diskutera och uppdatera den utifrån den nya globala Agenda 2030.

I denna diskussion kommer inga rådsslutsatser att antas, utan det kommer att diskuteras vid flera tillfällen innan vi kommer att kunna anta några rådsslutsatser. Diskussionerna förväntas pågå under hela 2016.

Förutom förhandlingarna mellan medlemsstaterna kommer offentliga konsultationer, möten och seminarier att hållas. Vad gäller EU-parlamentets roll är det fortfarande oklart om parlamentet kommer att vara delaktigt. Vad gäller den nuvarande Consensus on Development var det såväl rådet som parlamentet och kommissionen som stod bakom det och lade fram detta tillsammans. Men vi vet fortfarande inte hur man tänker sig detta från kommissionens sida.

Vår ingång i detta är att vi stöder en uppdatering utifrån den nya globala agendan. Vi trycker mycket på EU:s samstämmighetspolitik, Policy Coherence for Development, som ett viktigt verktyg för genomförandet av Agenda 2030 nu i den reviderade policyn. Där är biståndet eller utvecklingssamarbetet bara ett av många medel för att uppnå Agenda 2030. Det är ett instrument som är oerhört viktigt i de minst utvecklade länderna, de fattigaste länderna och de konflikttrabbade länderna.

Samtidigt ser vi att biståndet och utvecklingssamarbetet kan ha en viktig roll att spela även i länder med lägre medelinkomst och i medelinkomstländer. Men framför allt gäller det att ha en strategisk och katalytisk roll för att bygga upp kapacitet också kring värderingsfrågor, mänskliga rättigheter och demokrati. Då talar vi om en finansiell omfattning som är relativt liten men strategiskt väldigt viktig för att föra dessa länder närmare fattigdomsbekämpning. Det finns djupa fickor av fattigdom även i medelinkomstländerna; det ska vi inte glömma bort.

Vi betonar vikten av EU:s gemensamma åtagande om att 0,7 procent av BNI ska gå till bistånd och att det ska kvarstå i en reviderad policy. Jag kan säga att det är många EU-länder som är tveksamma till detta och som pekar på andra finansiella källor, som vi naturligtvis ser som viktiga: egen resursmobilisering, investeringar och privat sektor. Men biståndets viktiga strategiska roll i de allra svagaste staterna för de allra fattigaste människorna kvarstår.

Vi kommer att driva principen om partnerländernas och mottagarländernas ägarskap – deras eget ägarskap – och vikten av civilsamhällets engagemang och deltagande.

Vi kommer också att peka på behovet av att skapa en brygga mellan de humanitära insatserna och det långsiktiga utvecklingssamarbetet och att arbeta konfliktförebyggande. I dag ser vi att alltmer av de biståndspengarna – de begränsade resurser som finns – går till akuta humanitära insatser. Vi måste också ha medel, kraft och energi att fortsatt ägna oss åt det långsiktiga och det förebyggande arbetet.

Vi kommer att driva jämställdhet inklusive SRHR, miljö och klimat och vikten av demokratisk samhällsstyrning och av att ett rättighetsperspektiv integreras i utvecklingssamarbetet.

Anf. 42 FREDRIK SCHULTE (M):

Det finns inga konflikter kring detta, men mot bakgrund av att det framför allt är Sverige som driver SRHR-frågorna känner vi en oro för att denna ståndpunkt blir lite väl bred. Vi hade gärna sett att SRHR-frågorna hade fått en lite mer framskjuten roll.

Anf. 43 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Ordförande! Tack, ministern, för föredragningen! Vi kommer inte att ha någon avvikande mening. Men jag vet att jag vid ett tidigare tillfälle när vi diskuterade den nya biståndspolitiska plattformen inom EU, eller snarare det som man skulle driva inför 2030-agendan, lyfte upp att man talade om mänskliga rättigheter men inte om demokrati. Den demokratiska utvecklingen i länderna är en förutsättning för att över huvud taget inkludera människor och att förebygga skatteflykt och se till att skatterna arbetar i det egna landet. Det hänger ihop med flera av de andra frågorna om migration och så vidare. Detta är egentligen ett långt och vitt perspektiv med Vallettaprocess med mera.

Nu står det om demokratisk samhällsstyrning. Kan ministern ändå bekräfta att mänskliga rättigheter och demokrati kommer att vara en viktig fråga och att frågan om skatteflykt också kommer att finnas med?

Anf. 44 BIRGITTA OHLSSON (L):

Politik är inte bara att vilja; det är också att välja. Man får tänka på vad som är det svenska mervärdet i denna process.

Det är ganska många olika fält som räknas upp som samtliga är viktiga. Också jag vill betona att SRHR verkligen kommer fram, för Sverige är ofta en unik röst när det gäller detta. Det gäller också perspektivet med demokrati och mänskliga rättigheter och att det verkligen får en framskjuten plats bland dessa.

Anf. 45 MARTIN KINNUNEN (SD):

Ordförande! Vi har ingen avvikande mening i dag, men väl en synpunkt. Vi tycker att beslut om gemensam policy ska fattas i konsensus och inte inskränka länders fortsatta möjligheter att göra egna biståndspolitiska prioriteringar.

Vi instämmer i vikten av att förverkliga 2030-agendan, men vi vill gärna se ett annat fokus i de tematiska prioriteringarna. Vi tycker att de humanitära kriserna och respons på dem i utvecklingspolicyn bör tydliggöras mer. Vi anser att Sverige ska lyfta fram en tematisk prioritering i en ny policy. Den bör vara hur vi på ett mer långsiktigt hållbart sätt kan bemöta humanitära kriser. Vi saknar också en tydlig prioritering av att bekämpa extrem fattigdom i de allra minst utvecklade länderna.

Anf. 46 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP):

Tack så mycket för det huvudsakliga stöd som jag fann här! Detta är den första diskussion som FAC – utveckling kommer att ha. Det är ännu inte klart hur den nya gemensamma policyn kommer att se ut i slutändan. Den kommer med all sannolikhet att inkludera många delar av politikområdena. Agenda 2030 är egentligen mycket bredare än ren biståndspolitik. Den inkluderar också handel, investeringar, skattefrågor och inhemsk resursmobilisering. Det kommer vi att tala om under nästa punkt, som också är en diskussion som ska föda in i den nya Consensus on Development.

Detta är verkligen en initial diskussion. Vi har rört vid den tidigare på FAC – utveckling, och en del länder har då uttryckt tveksamhet till att vi behöver uppdatera den gamla konsensusen. Men om man tittar på den ser man att den har några år på nacken, och där finns skrivningar om hälsa

och millenniemål och så vidare som i dag helt enkelt är daterade. Den måste alltså uppdateras. Jag ser detta som en spännande process och en diskussion som kommer att gå framåt.

Demokrati, mänskliga rättigheter och civilsamhällets deltagande är verkligen någonting som Sverige driver. Det är viktigt att det är med.

När det gäller SRHR var Sverige drivande i att rådsslutsatser antogs där SRHR-positionen åter bekräftades i en ståndpunkt. Men vi måste tyvärr konstatera att medlemsländernas positioner i frågan har gått åt fel håll utifrån en svensk synvinkel det senaste året>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<. Vi ser tyvärr inga möjligheter i dag att skärpa skrivningar eller gå ytterligare steg i denna riktning.

Sverige jobbar mycket aktivt med likasinnade länder på tjänstemannanivå och politisk nivå med like-minded för att verkligen se till att bevaka de skrivningar som finns. Vi driver givetvis på även för mer offensiva skrivningar och för att EU inte ska backa från dessa viktiga positioner. Men vi har EU-medlemsländer som har en annan syn på exempelvis abort. Det är det problem vi har.

Till Sverigedemokraterna vill jag säga att detta är en policy som vi betalar till. Sverige är medlem i EU, och då är det också ett viktigt instrument för oss att kunna påverka hur EU:s biståndsbudget, som är världens största, används. Därför är det viktigt att vi deltar i diskussionerna om hur policyn ska se ut.

Det finns också stora fördelar med gemensam programmering och koordinering av hur EU:s olika medlemsstater arbetar med bistånd i olika länder. En av huvudprinciperna är att vi ska minska den administrativa bördan. Vi ska inte projektifiera biståndet så att det blir svårare för mottagarländerna att utvecklas. Det är en viktig princip.

Anf. 47 FREDRIK SCHULTE (M):

Just mot bakgrund av att vi har denna utveckling bland annat i Polen stärks behovet av att Sverige ytterligare driver dessa frågor.

Därför skulle jag vilja fråga ministern om hon är beredd att lyfta fram SRHR-frågorna tydligare i ståndpunkten.

Anf. 48 SOLVEIG ZANDER (C):

Jag håller verkligen med Fredrik Schulte i detta avseende. Jag tyckte också att ministern svarade lite svävande på frågorna om SRHR. De är oerhört viktiga för vår del. I de dokument vi har läst till detta står det tydligt hur viktigt det är att man uppmärksammar flickors och kvinnors möjligheter och rättigheter.

Jag skulle också vilja höra mer från ministern om ni verkligen menar allvar med att föra fram dessa frågor och lägga vikt vid dem.

Anf. 49 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP):

Jag kan försäkra er om att vi fäster största allvar vid SRHR och jämställdhetsfrågor liksom vid demokrati och mänskliga rättigheter, miljöfrågor, klimat- och hållbarhetsfrågor och konfliktförebyggande. Det handlar också om vikten av att koordinera de humanitära insatserna med mer långsiktigt utvecklingssamarbete. Det handlar om skattefrågan, in-

hemsk resursmobilisering, Policy Coherence for Development och företagens hållbara investeringar.

Alla de här sakerna måste naturligtvis ingå i en hållbar EU-policy. Detta är som sagt en första inledande diskussion, och Sverige är utan tvekan en spjutspets inom EU-kretsen när det gäller SRHR-frågor.

Det var verkligen inte min mening att svara svävande på frågan, men det är helt klart så att Sverige är drivande i en grupp av like-minded länder för att arbeta med frågan. Vi bidrog starkt till att rådets slutsatser om jämställdhet i utvecklingssamarbetet som antogs av FAC – utveckling i maj förra året innehåller en stark SRHR-paragraf, paragraf 10. Vi var aktivt pådrivande på ett helt avgörande sätt i SRHR-frågorna inför arbetet med EU:s plan för jämställdhet och kvinnors egenmakt i EU:s yttre förbindelser – EU Gender Action Plan. Den hade inte tillkommit utan oss, enligt vår åsikt.

Inför rådsslutsatserna om jämställdhetsplanen i FAC – utveckling den 26 oktober 2015 stred vi för att de överenskomna skrivningarna från maj 2015 om SRHR bevarades. Vi driver tillsammans med likasinnade denna policy. Vi lyckades också få EU-länderna att ställa sig bakom överenskommet språk i samband med FN:s befolkningskommissions möte i mars, där länderna motvilligt accepterade den SRHR-position som var överenskommen. Jag vill verkligen försäkra nämnden om att vi driver frågan aktivt i varje givet läge.

Anf. 50 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning. Jag tackar för diskussionen.

Vi går vidare till dagordningspunkt 5, Handel, den privata sektorn och hållbar utveckling.

Anf. 51 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP):

Nu har jag redan rört vid delar av punkten. Det är en punkt som förväntas innehålla tre delar. Diskussionen kommer att föda in i den nya Consensus on Development.

Den första blir en diskussion om den privata sektorns roll i implementeringen av Agenda 2030 om hållbar utveckling. Den andra blir en återrapportering från kommissionen om genomförandet av kommissionens meddelande från 2012 om handel, tillväxt och utveckling. Den tredje blir förväntade rådsslutsatser om ansvarsfulla globala värdekedjor.

Vi välkomnar diskussionen om den privata sektorns roll i att genomföra Agenda 2030 och klimatåtagandena. Bistånd och inhemsk resursmobilisering är centralt, men som jag sa tidigare kommer det inte att räcka för de investeringar som krävs för att nå målen i den nya ambitiösa agendan.

Regeringen anser att samverkan med den privata sektorn inom biståndet, liksom metoder för att katalysera hållbara investeringar för utveckling på klimatområdet, är ett viktigt komplement till traditionellt utvecklingssamarbete, men den kan inte ersätta biståndet.

Det är enligt regeringen centralt att grundläggande principer såsom fattigdomsfokus, obundenhet, undvikande av marknadsstörning, säkerställande av additionalitet och höga hållbarhetskrav ska styra sådan samverkan med den privata sektorn.

Vi anser också att regelverk och bestämmelser måste vara så formulerade att de skapar incitament för investerare att göra miljömässigt, socialt och ekonomiskt hållbara investeringar som också bidrar till utveckling. Institutionsbyggande och kapacitetsutveckling i utvecklingsländer liksom att säkerställa höga hållbarhetskriterier i offentlig upphandling är viktigt i sammanhanget.

Vi välkomnar de framsteg som har skett när det gäller kommissionens implementering av det tidigare meddelandet Handel, tillväxt och utveckling. Vi betonar samtidigt vikten av att samtliga rekommendationer implementeras samt att handel används mer effektivt för att bekämpa fattigdom.

Sverige har drivit på för att EU ska anta rådsslutsatser om ansvarsfulla globala värdekedjor, inklusive hållbart företagande. Det är positivt att EU genom slutsatserna skickar en stark signal om vikten av hållbara värdekedjor och hållbart företagande.

I diskussionen har regeringen drivit på för att det ska bli en referens till Agenda 2030 och, vilket vi är glada för, att det innehåller en uppmaning till EU:s medlemsstater att anta nationella handlingsplaner för företag om mänskliga rättigheter. Vi har också fått in en uppmaning till kommissionen att utarbeta en aktionsplan som uppföljning till EU:s CSR-strategi som löpte ut 2014. Vi har också drivit på formuleringar om vikten av att betala skatt.

Anf. 52 ORDFÖRANDEN:

Det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi kan gå vidare till dagordningspunkt 6, Afghanistan. Innan jag ger ordet har vi i den röda mappen utkast till slutsatser. Det är vad vi ska diskutera här, inte eventuella svenska relaterade frågor till flyktingar eller annat. Det handlar om rådsslutsatserna och den diskussion som ska ske på rådet.

Anf. 53 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP):

Herr ordförande! Den formella diskussionen om Afghanistan och rådsslutsatserna förväntas hållas kort under FAC – utveckling. Som jag sa tidigare kommer vi också att ha en informell del med en lunch med Afghanistans finansminister där han kommer att presentera den nationella utvecklingsplanen för Afghanistan.

Diskussionen förutses fokusera på förberedelserna för den internationella givarkonferensen för Afghanistan, som kommer att hållas i Bryssel den 3–4 oktober och som EU står värd för.

Sverige gjorde vid Tokyokonferensen 2012, som ni kanske minns, ett långsiktigt åtagande om att bidra med 1 miljard amerikanska dollar till Afghanistan till och med 2024. Det är åtta till åtta och en halv miljard svenska kronor.

Sverige är det enda landet som har gjort ett så långsiktigt åtagande. Sverige avser att vid FAC – utveckling, liksom vid konferensen i höst, åter bekräfta det långsiktiga åtagandet till Afghanistan. Vi vill uppmuntra andra länder till att göra liknande långsiktiga åtaganden.

Det är samtidigt viktigt att Afghanistan visar framsteg i sitt ambitiösa reformprogram, inte minst när det gäller rule of law, antikorrupcion och jämställdhet.

En del har uppnåtts när det gäller ekonomiska och politiska reformer, men det är mycket som återstår. Det är något jag själv kunde bevittna när jag besökte Afghanistan före jul.

Anf. 54 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Ordförande! Tack, ministern, för föredragningen!

I de rådsslutsatser som finns på bordet finns med det som jag hade noterat som kanske saknas, nämligen antikorrupsionsarbete och kvinnors rättigheter. Punkterna finns med i rådsslutsatserna. Det är lite förvånande eftersom regeringen i sin ståndpunkt benämner Sveriges stora biståndsåtagande. Där har jag uppfattat att kvinnors rättigheter är något där Sverige driver på. Det är viktigt att fortsätta att bevaka.

Återtagandefrågan har varit aktuell för Sveriges regering – hoppas jag – i samtalet med ledande personer från Afghanistan. Nu finns den frågan med under punkten 4. Jag förutsätter att frågan om återtagande av enskilda individer som inte har rätt att vara kvar i europeiska länder kommer upp på dagordningen. Den diskussionen bör också finnas med.

Jag hann inte se om frågan om säkerhetssektorn finns med. Det finns oerhört mycket att göra för att få en bra framtid för Afghanistan när det gäller trygghet och säkerhet för människor att vistas där och att det inte blir en eskalerande utveckling, som det uppenbarligen verkar vara när människor i större andel flyr. Jag skulle gärna vilja höra någon kommentar om detta.

Anf. 55 MARIA PLASS (M):

Jag håller med Désirée Pethrus. Jag var lite förvånad att frågan om kvinnors rättigheter och antikorrupsionsarbetet inte fanns med i regeringens ståndpunkt. Men när man läser rådsslutsatserna i mappen ser man att de frågorna har utvecklats. Jag hade gärna sett att det framgick i regeringens slutsatser.

Jag har en fråga om biståndseffektivitet. Vad ingår i det?

Anf. 56 EMMA WALLRUP (V):

Precis som sas under dagordningspunkten 4 har det varit diskussioner om återvändandeaftal. Vänsterpartiet oroar sig lite för att det inte kommer att bli tillräckligt tydligt gentemot EU att Sverige inte vill använda biståndet som ett påtryckningsmedel. Det låter som att regeringen både här och tidigare har haft en bra ingång i denna fråga. Vi vill ändå framföra att det är viktigt att fortsätta med en sådan ståndpunkt.

Anf. 57 PAVEL GAMOV (SD):

Herr ordförande! Tack, biståndsministern, för föredragningen!

I kontrast till Vänsterpartiet har Sverigedemokraterna en viss annan uppfattning om återtagande. Det är ett stort problem att länder som Afghanistan inte tar emot de medborgare som uppehåller sig i Europeiska unionens medlemsstater utan att ha behörighet att vara där. Det tas också upp i utkastet till rådsslutsatser som vi har på bordet att frågorna ska tas upp med Afghanistan.

Vi från Sverigedemokraterna tycker absolut att man ska kunna använda budgetverket som ett påtryckningsmedel. Det måste vara

grundläggande att Afghanistan tar emot de afghanska medborgare som inte har rätt att vistas i vare sig Sverige eller andra EU-länder. Här vore det intressant att få höra biståndsministerns och regeringens uppfattning i frågan. Kommer man att sätta press på Afghanistan i dessa diskussioner och på ministerrådsmötet eller kommer det att vara något som tas upp i förbifarten?

Från vår sida är det klart och tydligt att det bör vara en av huvudpunkterna att få ett väl fungerande återtagande där de afghanska medborgarna återgäldas till Afghanistan.

Med detta sagt anmäler vi avvikande mening på den här dagordningspunkten. Vi vill gärna höra från biståndsministern hur regeringen ser på frågan om återtagande.

Anf. 58 BIRGITTA OHLSSON (L):

Det här får bli ett medskick. Vi är överens om att satsningarna på Afghanistanbistånd måste vara långsiktiga och värderingsstyrda. Vi måste kunna ställa tydligare krav på reformer vad gäller demokrati, jämställdhet, mänskliga rättigheter med mera. Det är ingen som förväntar sig att framstegen ska gå snabbt över en natt, men jag tycker att vi kan ha en tuffare dialog med den afghanska regeringen på den fronten.

Detta gäller också frågan om återtagande. Frågan kommer också att diskuteras under punkt 8, Migration och utveckling. Visst går det inte att villkora bistånd rakt av, och det handlar inte heller om att sänka en total inom biståndet, men om exempelvis en afghansk regering väljer att inte ta emot medborgare som inte får asyl i olika europeiska länder finns det också andra aktörer i landet. Där är det viktigt att lyssna in den dialog som finns i dag. Det sker en diskussion bland EU-länderna, varav en del vill villkora totalt, vilket jag motsätter mig, och även andra aktörer.

Tyskland har exempelvis inlett ett samarbete med IOM om hur processen kan förbättras, inte minst för många unga ensamkommande, så att de kan få en dräglig tillvaro när de kommer tillbaka till landet. Där finns andra aktörer som inte är stat-till-stat-aktörer. Man bör tänka mer konstruktivt så att de kan involveras utan att totalnivån sänks på det afghanska biståndet. Det är viktigt att få med att en värderingsstyrd dialog också innehåller återtagandaspekten, förutom demokrati, mänskliga rättigheter och jämställdhet. Den ska finnas med.

Anf. 59 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP):

Tack för en bra diskussion! Jämställdhet är omnämnt på flera ställen i dokumentet. Det är helt fundamentalt i ett land som Afghanistan där kvinnor förtrycks på ett oerhört strukturellt sätt. Det är något som vi hela tiden tar upp med regeringen och även i den EU-dialog som kommissionen och EEAS för med Afghanistan. Det är ytterligare en plattform för att föra fram frågorna.

I fråga om biståndseffektiviteten har Afghanistan tagit fram Self-Reliance through Mutual Accountability Framework, Smaf, ett ramverk för givare att stödja institutioner och en långsiktig utvecklingsplan med Afghanistan självt i förarsätet. Här är det framför allt Världsbanken som är den kanal som Sverige bidrar genom. Vi ger inte direkt budgetstöd till Afghanistan.

För att ha en långsiktigt hållbar utveckling för att skört och konflikt-drabbat land som Afghanistan krävs också att man är med och hjälper till att bygga upp institutioner. I samband med det för man naturligtvis, hela tiden, en vänskaplig och kritisk dialog med regeringen för att se till att mänskliga rättigheter respekteras, att politiken är inkluderande och för ett aktivt antikorrupsionsarbete – ett av de största problemen i Afghanistan i dag. Vi gör det både bilateralt och genom EU.

När det gäller frågan om återtagande och om att villkora biståndet vill jag först säga någonting om hur det svenska biståndet ser ut. Vi ger stöd till demokrati, mänskliga rättigheter och jämställdhet genom olika civilsamhällesorganisationer. Vi ger stöd till utbildning och sysselsättning, privat sektor och landsbygdsutveckling. Det kan ske genom mikrolån till ungdomar som annars skulle befinna sig i en så desperat situation att de skulle låta sig rekryteras av talibaner eller tvingas leta någon annanstans för att kunna försörja sig. Kanske skulle de ta sig till Europa. Det här är alltså ett förebyggande arbete också. Vi vill stödja Afghanistan och dess befolkning och ge ett hopp om att kunna bygga sig en framtid i landet.

Alldeles nyligen, så sent som förra året, drog världssamfundet tillbaka en massiv militär fredsbevarande insats, som nu har lämnat landet. Detta har inte bara försvagat landet betydligt när det gäller att kunna försvara sig mot terrorism och de olika militära frammarscher som vi ser att talibanerna nu gör mer och mer. Det har också inneburit ett väldigt hårt slag mot Afghanistans ekonomi, vilket jag fick veta när jag var där. De utländska styrkornas bidrag till ekonomin har varit avsevärt med den infrastruktur, de tolkar och de säkerhetsarrangemang som behövs.

Vad jag vill komma till är att Afghanistan skulle förlora den stabilitet som fortfarande finns i landet om vi skulle dra tillbaka biståndet i dag. Jag är övertygad om att det skulle leda till mycket större migrationsvågor och till att talibanernas framfart skulle kunna pågå mycket mer obehindrat.

Vi ser det som fullständigt kontraproduktivt att hota med att dra in bistånd till utbildning, till kvinnor och barn och till ungdomars försörjningsmöjligheter. Svenska Afghanistankommittén driver skolor – vilket man gjorde även under talibanregimen – där flickor går och där man utbildar kvinnliga lärare. Man ser också till att lokalsamhället tar över de här skolorna och kan fortsätta att driva dem själva efter den period då man satt igång utbildningsverksamheten.

Det är väldigt kontraproduktivt att tro att vi skulle kunna hindra migration från Afghanistan genom att dra tillbaka biståndet. Däremot för regeringen en dialog med Afghanistans regering utifrån den goodwill och det förtroende som vi åtnjuter genom vårt mycket långsiktiga bistånd för Afghanistan. Vi för också diskussioner kring hur vi kan hjälpa ungdomar att kunna stanna kvar och arbeta i landet och hur vi på olika sätt kan underlätta för dem som har återvänt eller återvänder från andra länder där de inte fått asyl. Det här är en diskussion som vi för tillsammans med andra givarländer också.

Vi för utan tvekan en värderingsstyrd dialog, vill jag säga till Birgitta Ohlsson. Och vi är verkligen inte det enda land som inte vill villkora biståndet, utan det här är principer som världssamfundet skriver under på sedan många år tillbaka, >>> *Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets-*

och sekretesslagen <<<då man av erfarenhet vet att detta inte fungerar utan blir kontraproduktivt.

Jag tror att jag svarade på alla frågor.

Anf. 60 PAVEL GAMOV (SD):

Herr ordförande! Jag tackar biståndsministern för svaren på mina och flera andras frågor och synpunkter.

Från Sverigedemokraternas sida beklagar vi den hållning som regeringen har. Utifrån biståndsministerns egen redogörelse från besök i Afghanistan och berättelser därifrån är det helt uppenbart att landet behöver de här pengarna. Man skulle kunna sätta hårt mot hårt i det här fallet. Vi förespråkar inte att man ska dra in biståndet. Vi förespråkar bara att man helt enkelt ska lyfta fram den här frågan betydligt mer än vad man uppenbarligen gör, dels från regeringens sida, dels från andra länders sida, i ministerrådet. Om man skulle sätta hårt mot hårt från EU:s sida när det gäller återtagandet är jag helt övertygad om att vi inte skulle behöva dra in biståndet till Afghanistan.

Det här är en viktig fråga som också påverkar Sverige i allra högsta grad. Nu ska inte det här bli en migrationspolitisk debatt, men till exempel tog Sverige under föregående år emot 25 000 så kallade ensamkommande. Det är ännu fler afghaner som kommer. Många av dem får avslag och bör återvända, men de blir inte hemskickade till Afghanistan, eftersom det landet vägrar att ta emot sina medborgare.

Goodwill i all ära, men regeringen borde verkligen lyfta fram de här frågorna mer. Man bör även överväga att sätta hårt mot hårt genom att villkora biståndet. Att ta emot sina egna medborgare om det finns en vilja till det innebär inte alls någon särskilt stor ansträngning för Afghanistans del. Och landet behöver de här pengarna. Om EU bara skulle ha en politisk vilja skulle man kunna sätta hårt mot hårt.

Med det sagt står jag fast vid vår avvikande mening.

Anf. 61 ORDFÖRANDE:

Tack för det förtydligandet! Jag finner att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt med en avvikande mening anmäld från Sverigedemokraterna.

Vi går vidare till dagordningspunkt 7, Gemensam programplanering av EU:s och medlemsstaternas externa bistånd.

Anf. 62 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP):

Herr ordförande! Det här är också en del av den större diskussionen kring en ny konsensus för EU:s biståndspolitik. Vid FAC – utveckling ska man diskutera gemensamprogrammering för biståndseffektivitet, vilket vi var inne på alldeles nyss, samt processens fortsatta utveckling. Rådsslutsatser planeras att antas. Syftet är att skicka en tydlig politisk signal om vägen framåt, förnya ansträngningarna och utnyttja gemensamprogrammeringens fulla potential.

Regeringen har de senaste åren varit drivande i att utveckla processen med gemensamprogrammering. Regeringen har argumenterat för att gemensamprogrammering är ett viktigt instrument för genomförande av Agenda 2030 och innebär möjligheter till förbättrad samstämmighet mellan politikområden för utveckling.

Vid FAC – utveckling kommer regeringen att betona EU:s gemensam programmering som en viktig del av utvecklingseffektivitetsagendan. Processen bidrar till att minska fragmenteringen i biståndet och gynnar både partnerländer och EU. Regeringen har tydligt verkat för att drivkraften för genomförande av EU-gemensam programmering ska vara lokalt ägarskap och lokal efterfrågan. Den gemensamma strategin ska utgå från landets egna prioriteringar, och partnerlandets ägarskap ska stödjas. Här har också de nationella parlamenten en viktig roll för förankring och legitimitet. Det är EU-delegationerna som tillsammans med de medlemsstater som är verksamma i landet är instrumentella i genomförandet. Regeringen överväger möjligheten att i vissa fall ersätta våra bilaterala strategier med en gemensam EU-strategi.

Anf. 63 ORDFÖRANDEN:

Även här finns slutsatserna i den röda mappen.

Anf. 64 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Jag vill åter betona något jag lyft fram förut. I regeringens ståndpunkt står det om bakgrunden under den näst sista punkten: I synnerhet ska man driva jämställdhet, mänskliga rättigheter och det civila samhället.

I Alliansens utrikespolitik var det alltid fråga om jämställdhet, miljö och klimat men också *demokrati* och mänskliga rättigheter. Det skulle alltid hänga ihop. Jag är orolig. Om inte Sverige och EU driver frågan om demokrati och utveckling kommer det att bli oerhört problematiskt framöver att över huvud taget få en demokratisk utveckling i de här länderna, vilket jag menar är en förutsättning för utveckling över huvud taget. Jag vill bara betona det som ett medskick till regeringen.

Anf. 65 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP):

Vi blåddrar frenetiskt i papperen för att se vad Désirée Pethrus syftar på.

Anf. 66 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

I det underlag vi har fått från kansliet på punkt 7 står det om regeringens förslag till ståndpunkt. Sedan står det om en bakgrund, och så står det: I utkastet till rådsslutsatser anges rådet bland annat – och så vidare.

Anf. 67 ORDFÖRANDEN:

Det är alltså regeringens sammanfattning av rådsslutsatserna som du hänvisar till, Désirée Pethrus?

Anf. 68 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Ja, precis. Jag har inte hunnit fördjupa mig i rådsslutsatserna, så jag är inte riktigt säker på om demokratin är tydligt ”framlagd”.

Anf. 69 ORDFÖRANDEN:

Kanske kan regeringen och Désirée Pethrus enas om att detta är en viktig fråga att diskutera?

Anf. 70 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP):

Ja, absolut. Som sagt är det här också en del av den vidare diskussionen om konsensus. Fokus för diskussionen blir frågan om gemensamprogrammering. Angående demokrati, mänskliga rättigheter, SRHR, miljö och klimat, konfliktförebyggande, sköra stater, skatteuppbörd och främjande av hållbart företagande vill jag verkligen understryka att alla de här frågorna är oerhört viktiga. Det är en ståndpunkt som regeringen alltid framhåller.

När det gäller den specifika frågan om gemensamprogrammering kan jag berätta att det här i sig inte är en helt okontroversiell fråga i sak. Vissa medlemsländer har ändrat åsikt sedan den förra gemensamma policyn antogs 2005 och är mer intresserade av nationell planering och mindre intresserade av gemensam planering på EU-nivå.

Det här är en principiellt intressant och viktig fråga, eftersom så många utvecklingsländer och så många fattiga länder i dag kan vittna om problemet när man ska handskas med 10, 20, kanske rent av 30 eller 40 olika givare som kommer in med sina olika prioriteringar och utvärderingssystem och i många fall inte vill samarbeta med regeringen eller samordna sig med nationella utvecklingsplaner. Resultatet blir en oerhört tungrodd fragmentisering, där den sköra fattiga staten inte har någon som helst möjlighet att föra sin nationella plan framåt och heller inte samlar givarna kring sig på ett konstruktivt sätt.

Här har EU med gemensamprogrammering varit en väldigt föredömlig kraft i många länder. Sverige har också varit med. Vi har drivit den här frågan väldigt starkt i exempelvis Kambodja, där Sverige får "ta lead" på EU:s gemensamprogrammering. Det handlar väldigt mycket om transparens och ansvarsutkrävande och om att man är säker på att man täcker in alla områden och inte går på varandra på så sätt att alla givare plötsligt flockas kring ett specifikt ämne och lämnar de andra 70 viktiga ämnena därhän för att alla regeringar har kommit på samtidigt att man ska ägna sig åt en viss sak. Gemensamprogrammering är alltså också en garanti för att man täcker in landets hela behov på ett koordinerat sätt.

Detta är en viktig diskussion. Det är inte helt säkert att vi kommer att anta de här rådsslutsatserna, eftersom ett land har brutit den tysta proceduren. Det återstår att se om det blir rådsslutsatser den här gången eller om det blir senare, i höst.

Anf. 71 ORDFÖRANDE:

Till Désirée Pethrus kan jag säga att punkterna som det refereras till är punkt 8, där det står att gemensamprogrammeringen ska ta hänsyn till och betona mänskliga rättigheter, gender equality, good governance and civil society, och punkt 9, där man tar upp vikten av migration, climate change, fragility, security and democracy. Det du nämner finns alltså med. Det är där du hittar det.

Anf. 72 EMMA WALLRUP (V):

Jag har en liten fråga till ministern om hur man kopplar ihop denna givarverksamhet med handelspolitiken och hur man lägger upp handeln med dessa länder för att komma åt grundproblemet.

Anf. 73 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP):

Det är en utmärkt Agenda 2030-frågeställning. Regeringens syn på den nya kommande policyn är att man verkligen ska väva ihop dessa frågor. Det som vi i Sverige kallar politik för global utveckling, och som i EU kallas Policy Coherence for Development, är ett centralt verktyg för att uppnå Agenda 2030. Då är biståndet bara en liten del som kan verka i en god riktning. Men om inte handel och investeringar också verkar i en god riktning kommer vi inte att komma vidare. Vi fäster därför mycket stor vikt vid det och prioriterar politik för global utveckling och pushar på för det i EU-diskussionerna.

Anf. 74 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning, och utifall att rådsslutsatserna skulle antas finns det stöd även för detta.

Vi går vidare till dagordningspunkt 8, Migration och utveckling.

Anf. 75 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP):

Under denna dagordningspunkt om migration och utveckling förväntas FAC diskutera två frågor. Den första är kommissionens meddelande Lives in dignity: from Aid-Dependence to Self-Reliance, Forced Displacement and Development. Detta antogs den 26 mars och handlar om samordnad respons i flyktingsituationer. Rådsslutsatser om meddelandet förväntas antas.

Därutöver förväntas kommissionen och EEAS muntligen redogöra för hur implementeringen av handlingsplanen från Vallettatoppmötet fortskrider.

Kommissionens meddelande är ett första försök att skapa ett EU-gemensamt ramverk för flyktingsituationer, inklusive situationen med internflyktingar. Vi välkomnar särskilt den sektorsöverskridande ansats som antas enligt meddelandet.

Vi ser att det är tydligt att det humanitära systemet inte ensamt klarar att bemöta dagens ökade utmaningar. En flykting i dag är i en flyktingsituation i genomsnitt i 17 år, och det humanitära systemet är inte riggat för att hjälpa dessa människor långsiktigt. Därför måste humanitära aktörer och utvecklingsaktörer samarbeta bättre från början till slutet av en kris.

Vi välkomnar också det fokus som läggs på utbildning och tillgång till arbetsmarknad för flyktingar och internflyktingar. Det är helt centralt för att nå hållbara lösningar som underlättar också för världssamhällena att ta emot människor på flykt. Vi vet att majoriteten av världens flyktingar befinner sig i utvecklingsländer, och vi måste stödja dessa länder för att få långsiktiga och hållbara lösningar på flyktingproblematiken.

Vi har egen erfarenhet från en liknande sektorsöverskridande strategi. Den nya Syrienkrisstrategin som vi har tagit fram ger konkreta förslag på samarbete mellan humanitära insatser och utvecklingsinsatser.

När det gäller den andra delen i diskussionen, om Vallettatoppmötet, understryker regeringen betydelsen av att de viktiga åtaganden som gjordes i Valletta följs upp och att implementeringen och handlingsplanen är balanserad.

Starkt fokus bör ligga på grundorsakerna till irreguljär migration inom ramen för Khartoum- och Rabatprocesserna.

Regeringen välkomnar vidare de insatser som har gjorts inom de olika dialogerna med afrikanska länder om återtagande och återsändande. Det är viktigt att återtagandefrågan är en del av de bilaterala samtalen med de viktigaste ursprungs- och transitländerna, i synnerhet vad gäller barn utan vårdnadshavare.

Anf. 76 ORDFÖRANDEN:

Även här finns slutsatserna i den röda mappen.

Anf. 77 MARIA PLASS (M):

Jag har en kort fråga som gäller EU Trust Fund som antogs i november 2015. Jag skulle vilja att ministern säger något om uppföljningen av den och om de beslut som togs då. Kan ministern utveckla detta lite grann?

Anf. 78 PAVEL GAMOV (SD):

Sverigedemokraterna anser att Sverige inom EU ska verka för ett förnyat sätt att bemöta de flyktingkriser som vi ser gång efter annan. Då bör man titta på hur man mer långsiktigt kan arbeta i just närområdet för att förebygga detta. Jag vet att det redan i dag jobbas mycket med denna fråga, men vi anser att ännu mer fokus bör läggas just på det förebyggande arbetet och på att hjälpa dessa länder till en bättre nivå.

Vi menar, liksom i den tidigare diskussionen som vi hade här, att just återvändandet och återtagandet bör ges ännu större prioritet. Biståndsmministern nämnde det själv nu. Men vi anser att den frågan är helt central i dessa diskussioner och även att man kopplar detta till biståndet. Där har vi en annan uppfattning än regeringen. Vi anser att man ska kunna dra in biståndet, antingen delar av det eller hela biståndet på statlig nivå, som ett påtryckningsmedel. Vi välkomnar också att återvändandefrågan har fått stor plats på Vallettakonferensen.

Sammantaget anmäler vi avvikande mening eftersom vi har en annan uppfattning om vad som bör prioriteras och även om vilka medel som bör användas i dessa diskussioner.

Anf. 79 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Jag blev lite osäker. Är vi på punkt 8 om migration och utveckling?

Anf. 80 ORDFÖRANDEN:

Det stämmer bra.

Anf. 81 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Då hänvisar vi till tidigare avvikande meningar.

Anf. 82 ORDFÖRANDEN:

Tänker du nu på den klassiska om humanitära visum, eller tänker du på någon annan?

Anf. 83 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Jag tänker på den som också handlar om arbetskraftsinvandring från Alliansen.

Eftersom det framgår av handlingarna att vi tidigare har haft avvikande meningar blir det konstigt om vi inte följer upp dem.

Anf. 84 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP):

När det gäller denna Trust Fund har regeringen, liksom tidigare regering, inte varit så positiv till upprättande av nya Trust Funds. Vi anser att det är mycket som ska göras inom ramen för vårt utvecklingssamarbete och den budgeten. Men detta är ett akut läge, och nödfonden har tagits fram och har ett värde av sammanlagt 466 miljoner euro. Sverige ansåg att det var viktigt att vara med i den fonden för att kunna delta aktivt i utformandet av fondens policy och i vilken typ av insatser som man ska ägna sig åt.

Det är en lång rad projekt som hittills har satts igång. Det finns 30 projekt som har beslutats av den operationella kommittén, där Sverige deltar i egenskap av grundande medlem. 20 av projekten riktar in sig på Afrikas horn och 10 på Sahel- och Tchadsjöregionen. Projekten har både en nationell och en regional inriktning och fokuserar främst på grundorsakerna till irreguljär migration, såsom konflikt, brist på utbildning, arbetslöshet, stärkande av kapacitet, hantering av migrationsflöden och omhändertagande av återvändande migranter.

Som ett konkret exempel finns det ett projekt som stöder flyktingpopulationer i Etiopien med ett särskilt fokus på eritreanska unga flyktingar, eritreaner och somalier som bor utanför flyktingläger, somaliska kvinnor och barn och världssamhällen – det är 30 miljoner euro.

I Mali är det ett projekt som ska stärka särskilt sårbara samhällens motståndskraft mot livsmedelskriser. Ett projekt riktar in sig på att stärka myndigheters kapacitet att hantera migrantflöden inom ramen för den så kallade Khartoumprocessen.

Detta är ett projekt som har godkänts och som vi hoppas se bra resultat av. Det är också viktigt att Sverige, liksom andra givare inom EU-kretsen, har transparens och kan följa vad som händer. En del av kritiken mot Trust Funds har handlat om vilka regler som gäller och om transparensen. Nu deltar vi i denna kommitté och har insyn i detta.

Jag respekterar naturligtvis den avvikande meningen från Sverigedemokraterna, men jag har mycket svårt att förstå grunderna för den. Denna diskussion handlar nämligen helt och hållet handlar om att ge de flyktingar som i dag befinner sig i utvecklingsländer möjlighet till en utkomst och en framtid på plats. Och vad jag har förstått är det precis Sverigedemokraternas inställning. Jag är därför något förvånad över denna avvikande mening.

Detta handlar om att stärka världssamhällenas förmåga att integrera flyktingar. Det handlar om att förstå att dessa flyktingsituationer pågår under så lång tid. Därför är det viktigt att dessa människor ska ha en möjlighet att få ett liv, framtidsutsikter, utbildning och arbete. Annars kommer de förmodligen att vilja söka sin framtid någon annanstans. Och mitt intryck är att det inte är det som Sverigedemokraterna önskar se.

Anf. 85 ORDFÖRANDEN:

Jag vill inte lägga mig i hur Kristdemokraterna bedriver sin politik. Men jag undrar om det kanske inte råder lite förvirring mellan den svenska rubriken och det som slutsatserna faktiskt handlar om. Slutsatserna handlar om forced displacement. Arbetskraftsinvandringen som Alliansen förespråkar brukar vara frivillig.

När det gäller möjligheterna att få en utkomst finns det tydligt skrivet i dagordningspunkt 7 att man vill betona vikten av att det finns service och anställningsmöjligheter i de länder som människor befinner sig. Jag vill bara säkerställa att ni fortfarande vill ha med den avvikande mening- en här. Min bedömning är att det kanske är något malplacerat.

Anf. 86 PAVEL GAMOV (SD):

Herr ordförande! Det är mycket enkelt. Det handlar inte minst om biståndet och att man ska kunna dra in delar av det eller hela biståndet från de länder som inte tar emot sina medborgare. Den diskussionen hade vi under en tidigare dagordningspunkt. Vi menar att denna fråga bör vävas in även när det gäller de mer renodlade migrationsbitarna. Man ska kunna använda det som ett påtryckningsmedel. Där har vi en helt annan uppfattning än regeringen.

Det görs mycket, och fokus här är på hjälp i närområdet. Men man bör ändå hitta nya sätt. Dessa frågor har man arbetat med tidigare. Ändå har vi sett stora migrationsströmmar. Nu ser vi att de börjar öka igen. Man måste helt enkelt ta ett helhetsgrepp om dessa frågor och inte fortsätta i samma gamla hjulspår.

Men i huvudsak är det biståndet som vi invänder mot. Vi har inte samma uppfattning där.

Anf. 87 ORDFÖRANDEN:

Tack för detta förtydligande.

Anf. 88 BIRGITTA OHLSSON (L):

Jag ska kortfattat säga något kopplat till det som biståndsministern lyfte fram när det gäller primärt Jordanien, Libanon och Turkiet. Där är det viktigt att betona utbildningsaspektens roll, där vi i dag ser ett stort problem. Men det är också viktigt att betona att flyktingar på plats ska kunna arbeta, kopplat till flyktingläger och i närområdet. Där ser vi stora hinder, och jobben går i första hand till ursprungsbefolkningen. Men jag tror att det är viktigt att ta med sig att man också öppnar möjligheter att verka där.

Om den avvikande mening om arbetskraftsinvandring kvarstår står vi såklart också bakom den.

Anf. 89 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

När jag läste Vallettadokumentet minns jag att en hel del handlade om att man bland annat skulle ställa krav på de olika länderna för att de skulle få bistånd. Det skulle vara konditionalitet, och det skulle vara påtryckningar om att de skulle hålla sina gränser. Det handlade även om utvecklingsfrågor, vilket är mycket positivt. Det är vi naturligtvis för. Även i den diskussion som vi hade inför Vallettakonferensen togs detta

upp.

Men i detta sammanhang kan man också se en risk för att människor inte har rätt att söka sig vidare.

Vi har under det senaste året hävdat att man måste kunna söka lagliga visum till skydd även utanför EU. Det är det som är Kristdemokraternas ståndpunkt, alltså att man ska kunna söka ett humanitärt visum. Vi tänker till exempel på Eritrea och länder som är mycket slutna. Vi kommer kanske att ha en fortsatt dialog med dem, men vad är det som vi ska kräva för att de ska hålla sina gränser och att människor inte ska kunna söka sig därifrån? Det är i alla fall en viktig fråga.

Vi står därför fast vid vår avvikande mening när det gäller lagliga vägar in i EU.

Ett sätt att söka sig en utkomst är att kunna få ett arbete i EU och att ha lagliga vägar att arbeta vid sidan av studier. Jag tycker gott att våra avvikande meningar kan ligga kvar.

Anf. 90 ORDFÖRANDEN:

Då förstår jag det som att alla allianspartier ansluter sig till den avvikande meningen när det gäller arbetskraftsinvandring. Hur blir det med humanitära visum? Då är Kristdemokraterna där.

Anf. 91 EMMA WALLRUP (V):

När det gäller de olika biståndsprojekten, bland annat det om livsmedelssäkerhet, undrar jag om regeringen bevakar vattenfrågorna. Klimatförändringarna kommer ju att medföra att vattenfrågorna blir av stor betydelse. Vattenfrågorna glöms ofta bort i biståndsprojekt, trots att de kommer att vara de centralaste. Jag är bara nyfiken på om regeringen har ögonen på vattenfrågorna när det gäller biståndsprojekten.

Anf. 92 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP):

För ledamoten Gamov vill jag understryka att diskussionen här handlar om att EU stärker värdländer som Etiopien, som ju tar hand om väldigt stora flyktingpopulationer från exempelvis Eritrea. Ska Sverige eller EU då hålla tillbaka biståndet till Etiopien för att de inte gör något visst? Jag vet inte vad vi ska hota med. De tar ju hand om flyktingar från Somalia, Sydsudan och Eritrea. Syftet är alltså att hjälpa Etiopien, Kenya och andra länder i området att ta hand om och integrera flyktingpopulationer som inte är från deras egna länder utan från angränsande länder. Jag har svårt att se logiken och vad vi ska hota med. Men, för all del, jag accepterar avvikande åsikter om det är så.

När det gäller reservationen vill jag säga att diskussionspunkten på dagordningen är indelad i två delar. Den ena handlar om meddelandet från kommissionen, som handlar om flyktingsituationer och utveckling. Den andra handlar om hur EEAS och kommissionen muntligen ska redogöra för implementeringen av handlingsplanen från Vallettatoppmötet. Det är alltså två separata spörsmål som ska avhandlas.

Vatten är naturligtvis en viktig fråga. Det är ett av de nya globala målen, vatten och sanitet. Vatten är kopplat till kvinnors situation, till matssäkerhet, till hälsa och till en mängd andra saker. Det är en förutsättning för förverkligandet av en mängd andra mål, och det är givetvis en av

regeringens viktiga frågor när det gäller hållbar utveckling. Vi ser också kopplingen till många andra av de globala målen.

Anf. 93 ORDFÖRANDEN:

Då finner jag att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning, med en avvikande mening från Sverigedemokraterna och en oliklydande avvikande mening från Kristdemokraterna samt en gemensam avvikande mening från allianspartierna. Det finns också stöd för regeringens redovisade ståndpunkt när det gäller slutsatserna.

Då går vi vidare till dagordningspunkt 9, Världstoppmötet om humanitära frågor.

Anf. 94 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP):

Herr ordförande! Vid FAC – utveckling förväntas Federica Mogherini presentera förslag till EU:s budskap inför världstoppmötet om humanitära frågor. Ingen diskussion förutses, men kortare inlägg från medlemsländerna kan förväntas, och rådsslutsatser ska antas.

Det humanitära toppmötet äger rum i Istanbul den 23–24 maj. Jag kommer att resa dit, och utrikesministern också.

Det humanitära toppmötet är tänkt att bli en kraftsamling och en nystart för det humanitära systemet. Det behövs verkligen. De rekommendationer och åtaganden som ska tas fram före och under världstoppmötet ska sedan föras vidare till olika forum, såsom FN:s generalförsamling och FN:s ekonomiska och sociala råd, och också till det dagliga arbetet mellan givare och humanitära aktörer.

Regeringen kommer vid FAC Utveckling att betona vikten av ett starkt EU-engagemang vid världstoppmötet, WHS. Det är viktigt att EU där verkar för upprätthållandet av de humanitära principerna. Vi ser tyvärr en trend i världen i dag att efterlevnaden av internationell humanitär rätt urholkas. EU måste särskilt kraftsamla när det gäller stöd för humanitärt tillträde.

Regeringen ser WHS också som ett tillfälle för konkreta och faktiska åtaganden för att stärka lokala aktörers viktiga roll i det humanitära arbetet. Inte minst är det viktigt att betona stärkandet av kvinnors och flickors deltagande och egenmakt, vilket också inkluderar SRHR.

Regeringen vill även att bekämpandet av könsrelaterat våld ges prioritet vid WHS. De humanitära finansieringsfrågorna är centrala och något regeringen arbetat med länge. Jag vill särskilt lyfta fram utrikesministerns framträdande roll i en högnivåpanel för humanitär finansiering, där hon har arbetat under det senaste året. Att genomföra rekommendationerna från panelen bidrar till att göra det humanitära arbetet mer effektivt och ändamålsenligt.

Anf. 95 ORDFÖRANDEN:

Även här har vi ett dokument med slutsatserna på bordet. Är det någon som har kommentarer? Nej. Då finner jag att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Med detta har vi gått igenom dagordningen. Finns det någon övrig fråga som beräknas tas upp på mötet?

Anf. 96 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP):

Under Any other business har Belgien lämnat in en informationsnot om digitalisering, som jag förmodar att min kollega kommer att redogöra för under mötet. Det är en ren informationspunkt och ingen diskussion väntas.

Anf. 97 ORDFÖRANDEN:

Då tackar vi för samrådet och önskar lycka till på mötet och en trevlig helg!

Anf. 98 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP):

Tack detsamma!

Innehållsförteckning

§ 1 Utrikes frågor – handel	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN	1
Anf. 2 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S).....	1
Anf. 3 ORDFÖRANDEN	2
Anf. 4 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S).....	2
Anf. 5 EMMA WALLRUP (V)	3
Anf. 6 ORDFÖRANDEN	3
Anf. 7 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S).....	3
Anf. 8 ORDFÖRANDEN	4
Anf. 9 EMMA WALLRUP (V)	4
Anf. 10 HANS ROTHENBERG (M).....	4
Anf. 11 PAVEL GAMOV (SD).....	5
Anf. 12 ORDFÖRANDEN	5
Anf. 13 EMMA WALLRUP (V)	5
Anf. 14 ORDFÖRANDEN	5
Anf. 15 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S).....	5
Anf. 16 ORDFÖRANDEN	6
Anf. 17 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S).....	6
Anf. 18 EMMA WALLRUP (V)	7
Anf. 19 HANS ROTHENBERG (M).....	7
Anf. 20 EMMA WALLRUP (V)	7
Anf. 21 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S).....	7
Anf. 22 EMMA WALLRUP (V)	8
Anf. 23 ORDFÖRANDEN	8
Anf. 24 EMMA WALLRUP (V)	8
Anf. 25 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S).....	8
Anf. 26 ORDFÖRANDEN	8
Anf. 27 PAVEL GAMOV (SD).....	8
Anf. 28 ORDFÖRANDEN	8
Anf. 29 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S).....	8
Anf. 30 EMMA WALLRUP (V)	9
Anf. 31 ORDFÖRANDEN	9
Anf. 32 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S).....	9
Anf. 33 ORDFÖRANDEN	9
Anf. 34 EMMA WALLRUP (V)	9
Anf. 35 ORDFÖRANDEN	10
Anf. 36 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S).....	10
Anf. 37 ORDFÖRANDEN	10
§ 2 Utrikes frågor – utveckling	11

Anf. 38	ORDFÖRANDEN	11
Anf. 39	Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP)	11
Anf. 40	ORDFÖRANDEN	11
Anf. 41	Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP)	11
Anf. 42	FREDRIK SCHULTE (M)	12
Anf. 43	DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	12
Anf. 44	BIRGITTA OHLSSON (L)	13
Anf. 45	MARTIN KINNUNEN (SD)	13
Anf. 46	Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP)	13
Anf. 47	FREDRIK SCHULTE (M)	14
Anf. 48	SOLVEIG ZANDER (C)	14
Anf. 49	Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP)	14
Anf. 50	ORDFÖRANDEN	15
Anf. 51	Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP)	15
Anf. 52	ORDFÖRANDEN	16
Anf. 53	Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP)	16
Anf. 54	DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	16
Anf. 55	MARIA PLASS (M)	17
Anf. 56	EMMA WALLRUP (V)	17
Anf. 57	PAVEL GAMOV (SD)	17
Anf. 58	BIRGITTA OHLSSON (L)	18
Anf. 59	Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP)	18
Anf. 60	PAVEL GAMOV (SD)	19
Anf. 61	ORDFÖRANDEN	20
Anf. 62	Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP)	20
Anf. 63	ORDFÖRANDEN	21
Anf. 64	DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	21
Anf. 65	Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP)	21
Anf. 66	DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	21
Anf. 67	ORDFÖRANDEN	21
Anf. 68	DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	21
Anf. 69	ORDFÖRANDEN	21
Anf. 70	Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP)	21
Anf. 71	ORDFÖRANDEN	22
Anf. 72	EMMA WALLRUP (V)	22
Anf. 73	Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP)	22
Anf. 74	ORDFÖRANDEN	23
Anf. 75	Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP)	23
Anf. 76	ORDFÖRANDEN	23
Anf. 77	MARIA PLASS (M)	24
Anf. 78	PAVEL GAMOV (SD)	24
Anf. 79	DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	24
Anf. 80	ORDFÖRANDEN	24
Anf. 81	DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	24
Anf. 82	ORDFÖRANDEN	24
Anf. 83	DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	24
Anf. 84	Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP)	24
Anf. 85	ORDFÖRANDEN	25
Anf. 86	PAVEL GAMOV (SD)	26
Anf. 87	ORDFÖRANDEN	26
Anf. 88	BIRGITTA OHLSSON (L)	26

Anf. 89	DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	26
Anf. 90	ORDFÖRANDE	27
Anf. 91	EMMA WALLRUP (V)	27
Anf. 92	Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP)	27
Anf. 93	ORDFÖRANDE	27
Anf. 94	Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP)	28
Anf. 95	ORDFÖRANDE	28
Anf. 96	Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP)	28
Anf. 97	ORDFÖRANDE	28
Anf. 98	Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP)	28